

MODLITWA WSTAWIENNICZA, MODLITWA WIERNYCH

opracowanie: *Marcin Miczek*
parafia Ducha Świętego w Chorzowie

1. WSTĘP

Zacznijmy od przeczytania 3. zwrotki pieśni *Serdeczna Matko*. Coś tu chyba nie gra - czy Maryja chroni nas przed złym, zagniewanym Bogiem? Czy to nie herezja?

Gorzej - podobne *gorszące* obrazy są zawarte w Piśmie świętym:

Rdz 18, 23-33 - Abraham wstawia się za mieszkańcami Sodomy i Gomory

Wj 17, 8-13 - Mojżesz wstawia się za Izraelitami podczas walki z Amalekitami

Wj 32, 7-14 - Mojżesz wstawia się za Izraelitami, którzy zrobili złotego cielca

Lb 11, 1-2; 21, 5-9 - prośba o oddalenie ognia i jadowitych węży

1 Sm 7, 7-10 - Samuel prosi o zwycięstwo nad Filistynami

Ps 106, 21-23 - o wstawiennictwie Mojżesza

Ez 22, 29-31 - Bóg żali się, że nie ma wstawiennictwa

Jaki rodzaj modlitwy prezentują powyższe teksty? Chodzi oczywiście o **modlitwę wstawienniczą** - jest to modlitwa prośby kierowana do Boga w intencji innych ludzi. Przeczytajmy KKK 2634-2636: warto tu podkreślić, że jedynym Pośrednikiem i wstawiającym się jest Boży Syn, wstawianie się za innymi harmonizuje z miłosierdziem, poczuciem wspólnoty (stąd w naszej wspólnotce oazowej modlimy się przez tydzień za osobę, która stoi po naszej prawej stronie podczas śpiewu *Apelu Jasnogórskiego* na koniec spotkania), a wstawiennictwo chrześcijan nie ma granic (obejmuje też prześladowców).

Pytanie do ojca Jacka Salija OP ([1], strona 26) i oburzenie z treści kilku pieśni maryjnych wynikać może z... niezrozumienia i zaniedbania modlitwy wstawienniczej.

Modlitwa wstawiennicza w Nowym Testamencie:

Ef 1, 15-17 - modlitwa Pawła za Efezjan

Rz 15, 30-32 - Paweł prosi Rzymian o modlitwę za siebie

Kol 4, 12 - modlitwa jako walka

Ale z kim walczą modlący się? Walczą z Bogiem!?

Szczególne znaczenie ma modlitwa za grzeszników (patrz teksty ze Starego Testamentu) - tych, którzy zerwali swą więź z Bogiem i ściągnęli na siebie Boży gniew. Ale Boży przyjaciele (święci w niebie oraz dążący do nieba na ziemi) pragną, aby każdy był włączony we wspólnotę z Bogiem i cierpią, gdy ktoś jest jej pozbawiony (za [1]). Przez modlitwę wstawienniczą człowiek dotyka serca miłosiernego Boga, a pamiętając o tych, którzy takiej modlitwy potrzebują, naśladuje miłosierdzie Boże. To takie tajemnicze krążenie miłości w Kościele na wzór tego krążenia w Trójcy Świętej.

Krótkie podsumowanie - modlitwa wstawiennicza:

⇒ *walka* Bożych przyjaciół z Bogiem - ale to Bóg jest źródłem tej troski i miłości (Bóg nie zaprzecza samemu sobie)

⇒ nasz obowiązek, *święte powołanie* (za [2], s. 106) - modlitwa za bliskich, nieprzyjaciół, cały świat XXI wieku - patrz *Za kogo się modlić* ([2], s. 107-108)

⇒ mieszczą się tu też odpusty, ale nie chciałbym tego tematu teraz rozwijać - tylko pokrótce wspomnę o odpuście za zmarłych (za żyjących się nie da - co najwyżej za siebie samego)

Modlitwa wstawiennicza, modlitwa wiernych

2. MODLITWA WSTAWIENNICZA WE MSZY ŚWIĘTEJ

Msza św. jest szczytem modlitwy, nie może w niej zatem zabraknąć modlitwy wstawienniczej, tym bardziej, że wstawia się za nami do Boga sam Jezus Chrystus. Podczas Eucharystii są dwa wyraźne zespoły modlitw wstawienniczych:

1. modlitwa wiernych (modlitwa powszechna) OWMR 45 - patrz też 1 Tm 2, 1-2
2. modlitwy wstawiennicze po przeistoczeniu

Zajmiemy się modlitwą wiernych, gdyż jej tekst można zmieniać (modlitwy wstawiennicze po przeistoczeniu są częścią modlitw eucharystycznych - ich teksty są ustalone przez Kościół i nie wolno nam ich zmieniać). Tekst modlitwy wiernych wręcz powinien być zmieniany, świeży - poruszający bieżące potrzeby Kościoła i świata (pielgrzymka papieża, wojna w Izraelu, bezrobocie w Polsce itp.)

Modlitwa wiernych istniała w liturgii pierwszych wieków, około 600 roku została zniesiona, była zastępowana przez wiernych przez różne inne modlitwy, różaniec, wypominki itp., przywrócona przez Sobór Watykański II (KL 53).

3. OMÓWIENIE ZASAD PISANIA MODLITWY WIERNYCH

a. Źródła treści modlitwy wiernych są dwa:

- i. słowo Boże wybrane przez Kościół do liturgii danego dnia (układający wezwania powinien zapoznać się z liturgią słowa, na ile to możliwe, także z homilią)
- ii. problemy, którymi żyje Kościół i świat

b. Modlitwa wiernych powinna zawierać 4 grupy wezwań (OWMR 46)

- i. w potrzebach Kościoła
- ii. za władzę państwową i o zbawienie całego świata
- iii. za tych, którzy znajdują się w trudnych sytuacjach życiowych
- iv. za wspólnotę miejscową.

c. Formy modlitwy wiernych

i. Formy wezwań

- forma kompletna: wpierw wymienia się za kogo się modlimy, a następnie, o co prosimy np. *Módlmy się za zmarłego Jana o szczęście wieczne w niebie.*
- forma skrócona: od razu podaje się o jaką łaskę prosimy, jednym słowem zaznaczając, za kogo się modlimy np. *Módlmy się o zdrowie i błogosławieństwo Boże dla papieża.*
- forma najkrótsza: w tej formie podaje się jedynie za kogo się modlimy np. *Módlmy się za Kościół święty.*
- forma oparta na cytatach z Pisma świętego: najpierw czyta się cytat z Pisma św., a potem w nawiązaniu do niego - odpowiednią modlitwę prośby.
- forma rozpoczynająca się od zwrotu do Boga lub jednej z Osób Boskich np. *Boże Ojcze, prosimy Cię za Twój święty Kościół...*

W każdej formie powinno się zaznaczyć, kiedy kończy się wezwanie, a powinna zacząć odpowiedź wiernych Wezwania przeznaczone do śpiewu muszą posiadać odpowiednią rytmikę i słowa, aby dało się je wyraźnie zaśpiewać.

ii. Formy odpowiedzi wiernych

- akłamacja *Wysłuchaj nas, Panie* lub inna
- modlitwa w ciszy

- dłuższa forma błagalna wypowiedziana przez wszystkich zgromadzonych
- dłuższa forma błagalna potwierdzona przez wiernych przez *Amen*
- modlitwa w ciszy zakończona aklamacją

d. Wykonanie modlitwy wiernych

i. Wprowadzenie i zakończenie modlitwy wiernych należy do głównego celebransa (przewodniczącego liturgii) OWMR 47 - w przypadku formy rzadziej spotykanej konieczny jest dodatkowy komentarz przed modlitwą wiernych, w przypadku zwrotów do określonej osoby Boskiej wprowadzenie winno być zharmonizowane z wezwaniem

ii. Czytanie lub śpiewanie modlitwy wiernych winno być spokojne, godne (odpowiedni strój i zachowanie również przed i po modlitwie) i wyraźne

iii. Dobrze, gdy modlitwa wiernych jest czytana z ambony, a celebrans stoi wtedy na miejscu przewodniczenia

iv. Godne pochwały jest czytanie bądź śpiewanie modlitwy wiernych przez kilka osób (czytanie poszczególnych intencji przez różne osoby lub każdej intencji z podziałem, gdy jest to możliwe - np. w formie z cytatami z Pisma św.; śpiewanie przez scholę - ale musi być wyraźne)

e. Najczęstsze błędy:

i. za dużo wezwań (wg zalecenia 177 Konferencji Plenarnej Episkopatu Polski z 1980 r. nie może ich być więcej niż 6)

ii. inna kolejność wezwań

iii. zbyt skomplikowane rozważania, zbyt długie wezwania (Pan Bóg wie, co się dzieje na świecie, nie trzeba Go o tym pouczać)

iv. różne formy w jednej modlitwie (wszystkie wezwania muszą mieć jednakową formę)

v. niepodanie szczególnej intencji Mszy Św. (np. za zmarłego Jana).

By uniknąć tych i innych błędów (stylistycznych, teologicznych) w układaniu wezwań powinno się je wcześniej przygotować na piśmie i przedstawić do sprawdzenia osobie kompetentnej (animatorowi, odpowiedzialnemu za liturgię, księdzu) - stąd wynika, że spontaniczna modlitwa wiernych nie powinna mieć miejsca.

4. ĆWICZENIE PRAKTYCZNE

Podzielimy się na 5 grup, każda przeanalizuje liturgię słowa najbliższej niedzieli i spróbuje napisać jedno wezwanie modlitwy wiernych w formie: cytat z Pisma św. + prośba (w typowej formie *Módlmy się za..., aby... Ciebie prosimy*). Gdyby któraś z grup nie umiała znaleźć odpowiedniego cytatu w liturgii słowa - służę pomocą.

1. grupa - za Kościół święty
2. grupa - za kapłanów
3. grupa - za poszukujących Boga
4. grupa - za cierpiących
5. grupa - za nas samych

Literatura

[1] Jacek Salij OP: *Praca nad wiarą*, Wydawnictwo "W drodze", Poznań 1999, strony 26-30

[2] Robert DeGrandis SSJ, *Uzdrowienie przez Eucharystię*, Wydawnictwo Księży Marianów, Warszawa 1994

OWMR - *Ogólne Wprowadzenie do Mszału Rzymskiego*, Pallottinum, Poznań 1986

KKK - *Katechizm Kościoła Katolickiego*, Pallottinum, Poznań 1994

KL - *Konstytucja o Liturgii świętej w: Sobór Watykański II. Konstytucje, dekryty, deklaracje*. Pallottinum, Poznań

CYTATY Z NIEKTÓRYCH ŹRÓDEŁ

3. zwrotka pieśni *Serdeczna Matko*:

Zasłużyliśmy, to prawda, przez złości,
By nas Bóg karał różgą surowości,
Lecz kiedy Ojciec rozgniewany siecze,
Szczęśliwy, kto się do Matki uciecze.

[2] Pan mówi do współczesnego Kościoła: “I szukałem wśród nich męża, który by wystawił mur i stanął w wyłomie przede Mną, by bronił tej ziemi i przeszkodził Mi w jej niszczeniu, a nie znalazłem takiego” (Ez 22, 30). Pan mówi do nas w Liście do Galatów: “Jeden drugiego brzemiona noście i tak wypełnicie prawo Chrystusowe (Ga 6, 2). “Nosić brzemiona”, znaczy wziąć je po to, by zanieść je i złożyć tam, gdzie powinny być zanesione. Tak więc, jako wstawiający się przed Bogiem zgadzamy się brać na siebie ciężary innych ludzi, dopóki brzemień nie zostanie usunięte. Wstawiennictwo jest świętym powołaniem w Kościele rozumianym jako Ciało Chrystusowe.

(...)

Za kogo się modlić

Jezus poleca nam modlić się za świat pogrążony w kryzysie, za przywódców narodów, za sprawujących władzę w Kościele i w państwie. Poleca nam błagać o nawrócenie dla ludzi prowadzących kliniki, w których dokonywane są zabiegi przerywania ciąży. Zaleca nam modlitwę wstawienniczą w intencji środków masowego przekazu, aby wszyscy, którzy mają na nie wpływ, starali się o emitowanie filmów i programów budujących ducha i podnoszących poziom moralny społeczeństwa. Pan wzywa nas do modlitwy za tych, którzy żyją w rozwiązłości seksualnej, u których sfera seksu zdominowała całe myślenie i działanie – aby doznali łaski, a inni ludzie nie stali się ofiarami ich frustracji, bólu i bezsilnej wściekłości. Wzywa nas do modlitwy o pojednanie w rodzinach, za to, by mężowie byli dobrzy dla swych żon, by wypełniali swe obowiązki głowy rodziny – nie z poczuciem wyższości, ale akceptując swą misję i powołanie, jakie otrzymali od Boga. Poleca nam modlić się za żony, aby były kobietami Bożymi – wiernymi, inspirującymi, kochającymi; za rodziców, aby byli dobrymi wychowawcami dla swoich dzieci i uczyli je chrześcijańskiego sposobu życia; za nasze dzieci, aby ich serca wypełniała miłość do Jezusa i by nie zostali uwiedzeni przez zło tego świata. Pan poleca nam modlić się o to, aby nasze dzieci spotkały w swym życiu Jezusa jako Pana i Zbawiciela; a szczególnie za kapłanów, aby stali się mężami głębokiej modlitwy. Mamy też modlić się o powołania do kapłaństwa.